

Brottsoffermyndigheten

Sorani

سه‌بارەت بە تاوازه‌کانی رق و کینه

دُهم نامیلکه بو دُهو که سانهیه که تووشی تاوانی رق
و کینه بوون یان له وانهیه مهترسی تووشبوونیان
هه بیّت. لیڤه دا ده توانیت زیاتر فیڤری دُهمانه بییت:
تاوانهکانی رق و کینه چیین، چ مافیڤ ههیه بوّت
وهک قوربانی، چوّن تاوانیڤ لای پوولیس توّمار
دهکهیت، و چوّن کوّمه لگه ده توانیت هاوکاری،
پاریزگاری و یارمهتیت پیّشکەش بکات.

ئايا تۆ بوويت بە قوربانى تاوانىكى رق و كينه؟

بوونت بە قوربانى تاوانىك دەرکړت ئەنجامىكى زۆر سەخت بىت. ئەگەر تاوانەكە بەهۆى ئەوهه بکړت که تۆ کييت (ناسنامەكەت)، ئەوا پيشيلکارييه که قورستر دەبىت.

ئەگەرى هەيه تۆ بوويت بە قوربانى تاوانىكى رق و كينه.

لە سوید، نادادپەرەريی پەگەزپەرستى و وروژاندنى دژى گروپە نەتەوهييهكان وەك تاوانى رق و كينه دادەنرێت. بەلام، هەر تاوانىك دەرکړت بە تاوانى رق و كينه لە قەلەم بدرېت ئەگەر هۆکارەكەى پيشيلکردنى ناسنامەى قوربانى بىت. پەنگە لەسەر بنەماى

- پەنگى پيست
- نەتەوهيى يان بنەچهى نەتەوهيى
- ئايين
- ئاراستەى سېكسى
- پەگەز
- ناسنامەى پەگەزى يان دەرپرپنى پەگەزى
- هەر بارودۆخىكى ترى لەم شپۆهيه.

پيويست ناکات هېچ يەكێك لەم گروپانە بىت بۆ ئەوهى تووشى تاوانى رق و كينه ببىت. بەسە ئەگەر كەسى تاوانبار وا بزانێت كە تۆ ئەو كارە دەرکەيت يان تۆ بە شتيكهوه بېستېتەوه كە پەيوەندى بە گروپىكى بېدەسەلاتەوه هەيه. تاوانەكانى رق و كينه دەرکړت ئاراستەى كەسانى تايهت بکړت، بەلام هەر وهه دەرکړت ئاراستەى رۆژنامەنووسان، تويزەران، و سياسەتمەداران بکړت كە بەشدارى گفتوگۆى گشتى دەكەن، بۆ نموونه. تاوانەكانى رق و كينه دەرکړت ئاراستەى بينا و شوينهكانيش بکړت كە پەيوەنديان بە گروپە ئاينيهكان يان كۆلتوورييهكانەوه هەيه، وەك كلیسا، مزگەوت، و ناوهندە كۆمەلایهتبيیهكان، بۆ نموونه.

تاوانەكانى رق و كينه رەنگە سزای قورستر بەدواى خويدا بينيت.

هەر كەسێك تاوانى رق و كينه ئەنجام بدات لەوانهيه لە دادگا سزايهكى قورستر بدرېت. بۆ نموونه، ئەگەر هەرەشه يان دەستدریژی بە تاوانى رق و كينه دابنرێت، لەوانهيه سزای قورستى لایهكەوێتەوه.

تاوانه‌کان له چ شوینیک رووده‌دهن؟

ده‌شیت تاوانه‌کانی رق و کینه له ههر شوینیک روویدهن. ده‌کریت له ماله‌وه، قوتابخانه، کار، ئۆنلاین یان له شوینه‌کانی تر روویدات. هه‌موو تاوانه‌کانی رق و کینه تایبه‌تمه‌ندی هاوبه‌شیان هه‌یه له‌سه‌ر ئه‌و باوه‌ره‌ی که هه‌ندیک گرووپ به‌رزترن و هه‌ندیک تر نرمترن. له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا، تاوانی رق و کینه‌ی ئاره‌سته‌کراوی دژه سامی هه‌روه‌ها به‌مانای ره‌نگدانه‌وه‌ی ئه‌و باوه‌ره‌یه که جووله‌که‌کان گروپیک بالاده‌ستن و کاریگه‌ری و ده‌سه‌لاتیک به‌رچاویان هه‌یه له‌کۆمه‌لگادا.

تاوان ده‌شیت به‌شیوه‌ی جۆراوجۆر روو بدات. تاوانی رق و کینه له‌دژی خه‌لکی سامی ده‌شیت وه‌ک توندوتیژی یان هه‌راسانکردن ده‌ریکه‌وێت که ئامانجیان راوکردنی ئاسک یان پۆلێک له‌ئاسکه‌کانه. بۆ نموونه که‌سانی ئه‌فریقی-سویدی، پۆما و هاو‌په‌گه‌زخا‌ز له‌وانه‌یه رووبه‌رووی توندوتیژی و هه‌راسانکردن بینه‌وه‌ ته‌نها له‌به‌ر ئه‌وه‌ی له‌شوینه‌گشتیه‌کاندا بوون. تاوانی رق و کینه‌ی ئایینی له‌وانه‌یه کرداری وه‌ک جنیودان یان بلا‌وکردنه‌وه‌ی تیۆری پیلانگێری دژه سامی له‌ئینته‌رنێتدا له‌خۆ بگرێت.

زۆر که‌س له‌و باوه‌ره‌دان که تاوانی رق و کینه هه‌میشه‌ بریتیه‌یه له‌کرداری جیا جیا و توندوتیژی توند، به‌لام ئه‌مه هه‌میشه‌ راست نییه. تاوانی رق و کینه له‌وانه‌یه هه‌ره‌شه‌ یان لێدوانی سوکا‌یه‌تی پیک بێت، که زۆر زیاتر رووده‌دات. هه‌روه‌ها ده‌شیت که‌سێک بگرێته‌وه که دوو‌چاری جیا‌کاری بووه له‌مامه‌له‌کردن له‌گه‌ل کۆمپانیایه‌ک یان ده‌سه‌لاتیکه‌ گشتی.

كارىگەريپەكانى تاوانەكانى رِق و كينە

ئەو كەسانەى كە تاوانيان ئەزموون كىرەوۋە لەوانەيە بە شىۋازى جۇراوچۇر ۋەلام بىدەنەو. ھەندىك كەس بە شۆك و دلەراۋكى و ترس ۋەلام دەدەنەو، لە كاتىكىدا ھەندىكى تر كەمتر كارىگەريپان دەبىت. لە درىزخايەندا، بەركەوتنى تاوان دەبىتە ھۆى ۋەرگرتنى مۆلەتى نەخۇشى و ھەرۋەھا تووشبوون بە خەمۆكى و دلەراۋكى. ئەمە پەيوەندى بە ھەموو جۆرە تاوانىكەو ھەيە، ۋە زۆر گرنگە ئەگەر ھەست بە نەخۇشى دەكەيت يارمەتى ۋەربىگريت.

**« من دەترسم جاريكى تر تووش بيمەو. من بە زەحمەتى
خەوم ليدەكەوئ و ھەست بە دلەراۋكى دەكەم، تەنازەت
كاتىك لە ماھەو. »**

ئەزموونى تاوانى رِق و كينە لەوانەيە دەرەنجامى ترى لىيەكەۋىتەو. بۇ نموونە كەسپىك كە تووندوتىزى بەسەردا ھاتوۋە لەوانەيە بيروباۋەرى ئايىنى خۆى بشارىتەو ۋە يان لە ھەندىك شوين دورو بەكەۋىتەو ۋە يان بەشدارى لە چالاكى سىياسى و كۆمەلەيەتى نەكات بۇ ئەۋەى جاريكى تر تووشى ئازار نەبىت. ئەزموونى تاوانى رِق و كينە لە ئىنتەرنىت دەبىتە ھۆى ئەۋەى تاكەكان چۆنەتى دەربرىنى خۇيان بگۆپن يان بىرپار بەدن بىدەنگ بن. ھەرۋەھا تاوانەكان دەتوانن بىنە ھۆى زيادبوونى ھەستى ئائارامى ھەم بۇ قوربانى و ھەم بۇ كەسانى دەورۋەرى.

تاوانى رِق و كينە دەبىتە ھۆى خراپىتربوونى بارودۇخى ژيان بۇ خەلك بە گشتى. تاكەكانى گروپە لاۋازەكان لەوانەيە ھەست بەكەن كە دەرۋەتى يەكسانيان نىيە بۇ بەشدارىكردن لە چالاكى كۆمەلەيەتى يان سىياسى. كۆمەلە و كۆمەلەكان لەوانەيە تووشى كىشەى دارايى بىن بەھۆى پېوشوئىنى ئەمنى توند.

پشتگىرى و ھاۋكارى

ئەگەر تۇ بوۋىتە قوربانى تاوانىك، جۆرەكانى جىاۋازى پشتگىرى و ھاۋكارى بەردەست ھەيە. كاتىك تۇ راپۇرت لەسەر تاوانىك دەدەيت، دەبىت زانىيارىت پىبىرىت كە لە كوئ پشتگىرى و ھاۋكارى بەدەست بېيىت.

ئەگەر تۇ لە قوتابخانە بىت، دەتوانىت پەيوەندى بە خزمەتگوزارى تەندروستى قوتابخانە بەكەيت يان لەگەل مامۇستايەك قسە بەكەيت. ئەگەر تۇ دامەزراۋىت لە كاريك، دەتوانىت پەيوەندى بە خاۋەنكارەكەتەو ۋە يان خزمەتگوزارى تەندروستى شوئىنى كار بەكەيت. قوتابخانەكان و خاۋەنكارەكان بەرپرسپارن لە پىگريكردن و چارەسەركردنى پىشپىلكارىيەكان لە چارچىۋەى پەرۋەردەيى و شوئىنى كاردا.

ههروهه دهتوانیت داوای یارمه تی له ریکخواوهکانی قازانچ نهویستی وهک
 Brottsofferjouren Sverige بکهیت. ئهوان یارمه تی و زانیاری پێشکەش به قوربانیانی
 تاوان و شایه تحاله کان و خیزانهکانیان دهکهن. ئهوان خۆبهخشیان ههیه که به زمانی
 جوراوجور قسه دهکهن و دهتوانن پشتمگیری پێشکەش بکهن تهناهت ئهگەر تۆ به سویدی
 قسه نهکەیت، یان ئهگەر تۆ به هۆکاری تر یارمه تی به زمانی دایکت پهسه ند بکهیت.
 کاتیک پهپوهندی به 116 006 دهکەیت، لهگه ل راویژکاریک پهپوهندیت پیوه دهکریت که
 دهتوانیت تۆ بنیڕیت بۆ خزمه تگوزاری پشتمگیری قوربانیانی ناوخواپی خۆت بۆ یارمه تی
 زیاتر. تۆ دهتوانیت یارمه تی و پشتمگیری وهربگری تهناهت ئهگەر پۆلیست ئاگادار
 نهکردۆتهوه له تاوانهکه، وه تۆ دهتوانیت به نهاسراوی بمینیتهوه.

«ناییت دوودل بیت له داواکردنی یارمه تی. ئهوهی بهسهرت هاتوو ههترسیداره و دهتوانیت کاریگه ری بهرچاوی لهسهر تۆ ههبیّت.»

ئهگەر تووشی تاوانیک بوویت و پتویستت به یارمه تی یان پشتمگیری ههیه، دهتوانیت
 پهپوهندی بکهیت به سهنته ری تهندروستی یان به شی فریاکهوتن. ههروهه دهتوان
 سهردانی رینمای چاودی ری تهندروستی 1177 بکهن له ئینتەرنیت یان پهپوهندی
 بکهن به 1177 بۆ وهگرتنی ئامۆژگاری و رینمای. تهناهت ئهگەر ماوهیه که بهسهر
 رووداوهکه دا تپه پرییت دهتوانیت داوای چاودی ری پزیشکی بکهیت.

ئهگەر تهمهنت له خوار 18 ساله وهیه، دهتوانیت له کلینیکی گه نجان له شارۆچکه که ت
 یان به ئۆنلاین داوای یارمه تی بکهیت. ههروهه هه ندیک شاره وانی سهنته ری پالېشتی
 بۆ گه نجانی قوربانی تاوان دابین دهکهن. له وئ دهتوانیت پشتمگیری وهربگری له ریکه ی
 پهپوهندی ته له فونی، رینمای و یارمه تی کرداری.

خزمه‌تگوزارییه کۆمه‌لایه‌تییه‌کان

خزمه‌تگوزارییه کۆمه‌لایه‌تییه‌کانی شاره‌وانی ئێوه ده‌بی‌ت یارمه‌تی ئه‌و که‌سانه‌ به‌ده‌ن که‌ بوونه‌ته‌ قوربانی تاوان. هه‌ردووکتان وه‌ک قوربانی و خۆشه‌ویسته‌کانتان ده‌توانن پشتگیری وه‌ربگرن. خزمه‌تگوزارییه کۆمه‌لایه‌تییه‌کان ده‌توانن پشتگیری وه‌ک راوێژکاری، یارمه‌تی کۆمه‌لایه‌تی و یارمه‌تی کرداری دا‌بین بکه‌ن.

دا‌وای یارمه‌تی له‌ که‌سانی ده‌ورو به‌رت بکه‌.

که‌سانی ده‌ورو به‌رت، به‌ خه‌زان و هاو‌پیکانی‌شه‌وه، ده‌توانن یارمه‌تی به‌ شی‌وه‌ی جۆرا‌وجۆر پێشکه‌ش بکه‌ن. شته‌کان که‌ قورس ده‌ر ده‌که‌ون، ئاسانه‌تر ده‌بن بۆ مامه‌له‌کردن له‌گه‌ڵیان ئه‌گه‌ر قسه‌ له‌گه‌ڵ که‌سێک بکه‌یت که‌ هه‌ست به‌ ئاسووده‌یی ده‌که‌یت له‌گه‌ڵیدا. له‌وانه‌یه‌ پێویسته‌ت به‌ دا‌وای یارمه‌تی له‌ ده‌ورو به‌رت بێ‌ت له‌ باب‌ه‌ته‌ کردارییه‌کانی وه‌ک په‌یوه‌ندی‌کردن به‌ ده‌سه‌لاتداران ئه‌گه‌ر هه‌ست کرد که‌ ئه‌مه‌ زه‌حمه‌ته‌ بۆ تۆ.

ئاگادارکردنه‌وه‌ی پۆلیس

ئه‌گه‌ر بو‌وێته‌ قوربانی تاوانێک یان هه‌ست ده‌که‌یت پێویسته‌ت به‌ پاراستن هه‌یه‌، پێویسته‌ت په‌یوه‌ندی به‌ پۆلیسه‌وه‌ بکه‌یت. ده‌توانن له‌ پێگه‌ی په‌یوه‌ندی‌کردن به‌ ژماره‌ 114 14 یان سه‌ردانی بنکه‌یه‌کی پۆلیس بکه‌ بۆ راگه‌یان‌دانی تاوانه‌که‌. ئه‌گه‌ر دۆخه‌که‌ به‌ په‌له‌ بو‌و، هه‌میشه‌ په‌یوه‌ندی به‌ ژماره‌ 112 بکه‌.

کاتی‌ک راپۆرتی پۆلیس تۆمار ده‌که‌یت، گرن‌گه‌ زۆرت‌رین زانیاری بده‌یت. ئه‌گه‌ر پالنه‌ره‌کانی تاوانی رق و کینه‌ له‌ سه‌ره‌تای لیکۆلینه‌وه‌کانی پۆلیسدا ده‌ست‌نیشان بک‌رێن، پۆلیس ده‌توانێت به‌ لگه‌ی باشت‌ر پێشکه‌ش به‌ دا‌واکاری گشتی بکات. ئه‌مه‌ش ره‌نگه‌ بێ‌ته‌ هۆی سزای توند‌تر له‌ داد‌گادا. کاتی‌ک راپۆرتی پۆلیس تۆمار ده‌که‌یت، پێویسته‌ت ناکات بزانی‌ت ئایا ئه‌وه‌ی رو‌ویدا تاوانی رق و کینه‌ بو‌وه‌ یان نا، به‌لام باشه‌ با‌سی بکه‌یت ئه‌گه‌ر پێت وایه‌ له‌وانه‌یه‌ وابێت. پاشان ئه‌وه‌ په‌یوه‌سته‌ به‌ پۆلیس و باقی سیسته‌می دادوهرییه‌وه‌ که‌ ئایا تاوانی رق و کینه‌ بو‌وه‌ یان نا.

«راستی بلی‌م، پێشتر دو‌ودل بو‌وم. به‌لام پۆلیسه‌کان به‌راستی باش بو‌ون، به‌ جد‌دی له‌ منیان وه‌رگرت.»

باشە بۇ پۇلىس بزانىت:

- ئەو سووكايەتيانەي كە لە كاتى رووداوەكەدا گوتراون.
- گرافیتی و شت و ھېماكان بە پەيامى رەقەو سەبارەت بە گروپپىكى ديارىكراو.
- كارەكانى پېشووئى تۆمەتبارەكان، وەك ئەوئى پېشتىر لېدونى ھېرشەرانەيان سەبارەت بە گروپپىكى ديارىكراو داو.
- رووداوەكانى تىرى ئەم دوايىيە يان نىزىك كە توخمە رقاوى و جياكارىيەكانى تېدايە.
- ئەگەر تاوانەكە بە شىوئى ئۇنلاين روويان داو، باشترە ويئەي شاشە بگىرئىت بۇ ئەوئى ويئە، كۆمىنت، يان پۇستەكانت سەيف بېت.

پۇلىس دىرى تاوانەكانى رىق و كىنە كاردەكات

پۇلىس ھەولەدەت ھەرچى زووە ديارى بكات كە ئايا تاوانەكە رەنگە ھۆكارەكەي رىق و كىنە بوويىت يان نا. كاتىك تۆ تاوانەكە راپۆرت دەكەيت، لەوانەيە پرسىارت لى بگىرئىت كە ئايا پېتوايە ھۆكارىكى تايبەت ھەيە بۇ ئەوئى تاوانبارەكە تاوانەكەي ئەنجامداو. ھۆكارىكى دىكە كە پۇلىس پرسىار لەبارەي پالئەرەكانى تاوانى رەقەو دەكات ئەوئىيە كە دەتوانىت بەشدارى بكات لە ويئەيەكى باشتردا كە تاوانەكانى رىق و كىنە چەندە باون. ھىزەكانى پۇلىس لىكۆلەر و پىسپورى تايبەتيان ھەيە كە شارەزان لە تاوانەكانى رىق و كىنە.

لەبىرت بېت: ھەندىك جار لىكۆلئەوئەكانى پۇلىس ئەنجامەكەي نابىتە ھۆي لىپىچىنەو و سزادانى تاوانبارەكە لەسەر تاوانەكە. ئەمەش بەو مانايەيە كە بەلگەي پىويست نىيە بۇ درىژەدان بە لىكۆلئەوئە و سەلماندى كى تاوانبارە. ئەمە بەو مانايە نىيە كە پۇلىس يان داواكارى گشتى باوەر بەو قسەيەي تۆ نەكات. راپۆرتى پۇلىسەكەت گىرنگە و يارمەتيدەرە بۇ ئەوئى نىشان بەدەيت تاوان چەندە باو و ئاسايە. ھەرۋەھا لەوانەيە تۆ مافى قەرەبووكردەوئەت ھەبىت ئەمانەت ئەگەر تاوانبارەكە بە تاوانەكە سزا نەدرابىت.

لەوانەيە تۆ مافى قەرەبووكردەوئەت ھەبىت

ئەگەر تۆ بوويە قوربانى تاوانى رىق و كىنە، لەوانەيە مافى قەرەبووكردەوئەت ھەبىت بۇ ئەو زىنانەي كە بەھۆي تاوانەكەو كەوتوون. ئەگەر تاوانەكە بەھۆي رەقەو بوويىت، ئەو رەنگە قوربانىيەكە مافى قەرەبووى زياترى پېدريت.

جۆره جياوازه كانى قهره بوو كوردنه وه

له وانده تۆ شايسته بيت بۆ وه گرگرتنى قهره بوونده وهى

- زيانه كان له تاوانبار وه وه
- قهره بوو له لايه ن كۆمپانيايه كى بيمه
- قهره بوو كوردنه وهى زيانه كانى تاوانكارى له لايه ن ده سه لاتى قوربانى تان وه.

به پله ي يه كه م تاوانبار ده بيت قهره بووى زيانه كانى تاوانه كه بداته وه. ئه گهر ده ته و پت داواي قهره بووى زيانه كان بكه يت، پيويسته به پولييس بلييت كاتيگ راپورت ده كه يت كه چى روويداوه. ئه گهر دادگا برپاريدا كه تۆ مافى قهره بوو كوردنه وهى زيانه كانت هه يه، ئه وا تاوانبار ده بيت ئه و زيانانه ت پيبدات. ده سه لاتى جييه چيكردن ده توانيت يارمه يت بدات بۆ كۆكردنه وهى پاره كه ئه گهر پيويست بوو.

له وانده تۆ مافى قهره بووى بيمه و قهره بووى قوربانى تاوانه كه ت هه بيت ته نانه ت ئه گهر تاوانباره كه به تاوانه كه سزا نه درا بيت يان ئه گهر تاوانباره كه نه توانيت زيانه كان بدات. په يوه ندى به كۆمپانياي بيمه كه ت يان كۆمپانياكان و ده سه لاتى قوربانى تان وه بكه بۆ ئه وهى بزانيت چى له كه پسه كه تدا ده گونجيت.

تۆ مافى پاراستنت هه يه

ئه گهر هه ره شه ت ليكراييت يان تووشى هه ر جۆره تاوانبكي تر بوويت، له وانده مافى پاريزگارى تۆ بگريته وه. بۆيه گرنگه تۆ به پولييس بلييت چى روويداوه، به تايبه تى ئه گهر هه ست به ناارامى كرد يان ده ترسيه ت جار بكي تر تووشى ببسته وه. هه ركه سيگ كه به ركه وته ي تاوان بيت يان مه ترسى به ركه وته ي تاوانى له سه رييت، له هه نديگ حاله تدا، ده توانيت زانياريه كه سيه كانى پاريزراو بيت. سى جۆر زانيارى كه سى پاريزراو هه يه:

- نيشانه كردنى نه ينى
- تۆمارى مه ده نى پاريزراو
- زانيارى كه سى خه يالى.

تۆ داواي نيشانه كوردنى نهپنى و تۆمارى مهدهنى پاريزراو له دهزگاي باجى سويد ده كهيت. زۆر جار دهزگاي باج پيويسى به پروانامه له پۆليس يان خزمهتگوزارييه كۆمهلايه تيبهكان ههيه. دهتوانيت داواي زانيارى كهسى خهيالى له پۆليسه وه بكهيت. هه ميشه هه لسه نگانديكى تاكه كهسى دهكرىت كه ئايا زانيارييه كه سيبه پاريزراوهكان پهنگه كاريگهري راسته قينه يان هه بىت يان نا.

له بىرت بىت

تاوانى پق و كينه تهنها هيرشكردنه سهر ئه و كهسه نيبه كه قوربانى تاوانى تاكه كه سيبه. ههروهها سيگنال بۆ تهواوى ئه و گروه ده نيرىت كه قوربانييه كه سهر به و گروه بيه و هيرشكردنه سهر كۆمه لگاي نازاد و كراوهى ئيمه.

«رق لىبونم له سهر ئه وهى كه من خۆم
(به وهى ناسنامه كه مه وه) نازارم ده دات
به شيويهيكى زۆر له راده به ده ر.»

دەتوانیت زانیاری زیاتر بدۆزیتەوه لەم لینکە
.brottsoffermyndigheten.se

زانیارییهکانی ناو ئەم نامیلکەیه هەروەها وەرگیردراوه بۆ:

- عەرەبی
- داری
- ئینگلیزی
- فینلەندی
- یددیش
- سامی باکوور
- کرمانجی
- لولئ سامی
- مێیانکیلی
- فارسی
- رۆمانی چیب/ئارلی
- تورکی
- سۆمالی
- سۆرانی
- سامی باشوور
- تیگرینی

Brottsoffermyndigheten

Box 470, 901 09 Umeå

تەلەفون: 090-70 82 00

registrator@brottsoffermyndigheten.se

www.brottsoffermyndigheten.se